

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 93/2019-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. mája 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou Zvara advokáti s. r. o., Námestie SNP 1, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Peter Zvara, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 Cbi 1/2015 z 8. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. marca 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ], správcu konkurznej podstaty úpadcu [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Cbi 1/2015 z 8. januára 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že uznesením krajského súdu sp. zn. 6 K 234/2000 z 8. marca 2001 bol na majetok dlžníka [REDAKOVANÉ] vyhlásený konkurz. Návrhom na vydanie platobného rozkazu podaným na Okresnom súde Bratislava III z 10. decembra 2003 sa žalobca – Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., domáhal proti dlžníkovi v konkurze úhrady svojich pohľadávok, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu. V kompetenčnom spore o príslušnosť všeobecného súdu rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením sp. zn. 5 Ndob 1/2016 z 18. februára 2016 tak, že vec prikázal krajskému súdu, ktorý vo veci rozhodol.

3. Krajský súd ako súd prvej inštancie vo veci právoplatne rozhodol rozsudkom sp. zn. 1 Cbi 1/2015 z 22. mája 2018 tak, že uložil sťažovateľovi povinnosť zaplatiť sumu 23 895 € spolu s úrokom z omeškania vo výške 10 % ročne od 8. októbra 2003 do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Otázka samotného rozsudku a jeho výroku o povinnosti zaplatiť uvedenú sumu však nie je podstatou sťažnosti sťažovateľa, no sťažovateľ je presvedčený o tom, že spor vo veci bol vyvolaný popretím pohľadávky, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu zo strany správcu, a teda prejednávaná vec mala charakter incidenčného sporu o určenie pohľadávky proti podstate.

4. Uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Cbi 1/2015 z 2. júla 2018, ktoré vydal vyšší súdny úradník, krajský súd rozhodol o náhrade trov konania tak, že žalovanému (sťažovateľovi) uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 3 668,31 € na účet právneho zástupcu žalobcu do troch dní od právoplatnosti tohto uznesenia. Na vyčíslenie výšky trov pritom aplikoval ustanovenie § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

5. Proti uzneseniu krajského súdu vydanému vyšším súdnym úradníkom o náhrade trov konania z 2. júla 2018 podal sťažovateľ sťažnosť, v ktorej namietal použitie

nesprávneho ustanovenia vyhlášky pri vyčíslení náhrady trov žalobcu. Sťažovateľ zdôraznil, že incidenčná žaloba má charakter určovacej žaloby a súdny poplatok sa riadi položkou č. 2 písm. b) zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Z. z. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) a sadzobníka súdnych poplatkov. Zároveň sťažovateľ poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax všeobecných súdov (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Obo 135/2008 z 29. septembra 2008, sp. zn. 4 Obo 262/2007 z 8. apríla 2008), ako aj uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 534/2011 z 13. decembra 2011, podľa ktorých incidenčná žaloba o určenie pravosti, výšky alebo poradia pohľadávky je určovacou žalobou a hodnotu tohto sporu nemožno určiť. Výška tarifnej odmeny advokáta sa preto má určiť podľa § 11 ods. 1 vyhlášky o odmenách advokátov ako v spore s neoceniteľnou hodnotou veci.

6. Krajský súd namietaným uznesením sp. zn. 1 Cbi 1/2015 z 8. januára 2019 o sťažnosti rozhodol tak, že sťažovateľovi ako žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 4 163,04 €, teda zotrval na aplikovaní podľa sťažovateľa nesprávneho ustanovenia vyhlášky o odmenách advokátov na výšku trov prejednávanej veci a zároveň vyhovel aj sťažnosti žalobcu a priznal mu daň z pridanej hodnoty.

7. Sťažovateľ namieta, že uvedeným rozhodnutím krajský súd porušil jeho základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdneho konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže napriek upozorneniu sťažovateľa nerešpektoval ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít a pri určení výšky trov právneho zastúpenia zotrval na použití nesprávneho ustanovenia vyhlášky o odmenách advokátov. Krajský súd vydal uznesenie, ktorého závery sú nielen nesprávne, ale aj neodôvodniteľné, neudržateľné a svojvoľné. Týmto postupom porušil nielen práva sťažovateľa, ale negatívne zasiahol aj do práv a právom chránených záujmov konkurzných veriteľov, pretože pohľadávky proti podstate sa uspokojujú prednostne pred pohľadávkami iných veriteľov. Krajský súd podľa sťažovateľa pri rozhodnutí o výške trov právneho zastúpenia vybočil zo štandardov právneho výkladu a aplikácie príslušných noriem vyhlášky o odmenách advokátov, ktoré sú v praxi rešpektované; navyše rozhodnutiu krajského súdu absentuje aj akékoľvek zmysluplné odôvodnenie.

8. Vzhľadom na uvedené sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto nálezom rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], správca úpadcu [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu zaručenú podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základné právo na spravodlivý súdny proces zaručené podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené bolo.

2. Uznesenie Krajského súdu č.k. 1Cbi/1/2015-216 zo dňa 18.01.2019 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Krajskému súdu v Bratislave prikazuje zaplatiť trovy právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu v sume 415,51 eur.“

II.

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

III.

14. Podstatu sťažnosti sťažovateľa tvorí jeho námietka porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu, ktorým bolo rozhodnuté o povinnosti sťažovateľa nahradiť trovy právneho zastúpenia žalobcu v spore súvisiacom s konkurzom, keď krajský súd na vec svojvoľne aplikoval nesprávne ustanovenie vyhlášky o odmenách advokátov a v rozpore s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít vypočítal výšku trov právneho zastúpenia z hodnoty predmetu sporu. Svoje rozhodnutie pritom nedostatočne odôvodnil.

15. Ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci

samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

16. Zároveň ústavný súd pripomína aj svoju konštantnú judikatúru, v zmysle ktorej rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutie všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08).

17. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

18. Namietaným uznesením sp. zn. 1 Cbi 1/2015 z 8. januára 2019 krajský súd uložil sťažovateľovi ako žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy právneho zastúpenia vo výške 4 163,04 € a sťažnosť žalovaného zamietol. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa o nesprávnej aplikácii ustanovení vyhlášky o odmenách advokátov pri výpočte sumy náhrady trov právneho zastúpenia žalobcu zo strany krajského súdu krajský súd v namietanom uznesení uviedol: *„Sťažnosť žalovaného nie je dôvodná, nakoľko predmetom tohto konania bola žaloba o zaplatenie 23.895,- Eur s prísl. titulom nezaplatených faktúr žalovaného za dodávku z verejného vodovodu, zrážkové vody a za odvádzanie odpadovej vody vo verejnej kanalizácii na odbornom mieste. Žalobca podal žalobu po vyhlásení konkurzu na majetok úpadcu [REDAKOVANÉ] Cena záväzku žalovaného bola v konaní od začiatku stanovená a*

určiteľná, súd preto správne postupoval pri stanovení tarifnej hodnoty, z ktorej následne určil tarifnú odmenu za jeden úkon právnej služby v zmysle ust. § 10 ods. 2 Vyhlášky. Na základe uvedeného nie je správny argument žalovaného, že tarifná odmena mala byť vypočítaná podľa § 11 ods. 1 písm. a) Vyhlášky, keďže v danom prípade nešlo o incidenčnú žalobu, ktorá má povahu určovacej žaloby, ale išlo o spor súvisiaci s konkurzom, pričom predmetom sporu bolo splnenie peňažnej povinnosti. Taktiež súd správne priznal žalobcovi nárok viažuci sa k zaplatenému súdnemu poplatku, ktorý bol uhradený vo výške 1.194,64 Eur, nakoľko predmetom sporu nebolo určenie pravosti pohľadávky.

15. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody a zákonné ustanovenia patrí žalobcovi DPH 20 % vo výške 494,73 Eur, náhrada trov právneho zastúpenia predstavuje spolu sumu 2.968,40 Eur, pričom po pripočítaní zaplateného súdneho poplatku 1.194,64 Eur je žalovaný povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania vo výške 4.163,04 Eur.“

19. Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky, hodnota záväzku a hodnota veci, o ktorej vlastníctvo sa vedie spor alebo ktorej vydanie je predmetom súdneho sporu.

20. Podľa § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

21. Sťažovateľ je presvedčený, že spor iniciovaný žalobou 8. marca 2001 je incidenčným sporom, ktorý je potrebné považovať za spor o určenie pohľadávky, a preto je potrebné pri výpočte trov právneho zastúpenia podľa vyhlášky pri výpočte trov konania potrebné aplikovať ustanovenia § 11 ods. 1 písm. a) tejto vyhlášky. Odvoláva sa pritom na ustálenú rozhodovaciu prax všeobecných súdov a rozhodnutie ústavného súdu.

Je nutné prisvedčiť, že judikatúra, na ktorú sťažovateľ odkazuje, považuje žalobu o určenie pravosti, výšky alebo poradia pohľadávky uplatnenej v konkurze, tzv. incidenčnú

žalobu za spor o určenie, a preto sa výška trov právneho zastúpenia v takomto incidenčnom konaní určí podľa citovaného § 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky.

22. V danom prípade sťažovateľa však nemožno vec posudzovať podľa tejto judikatúry, keďže v prípade sťažovateľa nešlo o žalobu o určenie pravosti, výšky alebo poradia pohľadávky prihlásenej v konkurze. Išlo o žalobu o plnenie, presnejšie o zaplatenie dlžnej sumy, pohľadávky proti podstate, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, ktorú si veriteľ v zmysle na vec aplikovateľných právnych predpisov (zákon č. 328/1991 Z. z. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov) nemal povinnosť v konkurze prihlásiť prihláškou, keďže pohľadávky proti podstate sa uplatňujú bežným spôsobom u správca konkurznej podstaty. Pohľadávky, ktoré vznikli pred vyhlásením konkurzu, si musia veritelia uplatniť prihláškou pohľadávky, a ak správca konkurznej podstaty ich pohľadávku, pokiaľ ide o výšku, dôvod alebo poradie, poprie, jediným spôsobom, ako môžu veritelia zachovať svoje postavenie účastníkov konkurzného konania a možnosť uspokojenia svojej pohľadávky z rozvrhu výťažku, je podanie incidenčnej žaloby proti správcovi, ktorou sa domáhajú určenia svojej pohľadávky, čo sa týka výšky, pravosti alebo poradia. Výsledkom incidenčného sporu o určenie pohľadávky je výrok, že pohľadávka v určitej výške z určitého dôvodu či v určitom poradí existuje a bude zahrnutá do rozvrhu výťažku.

V prípade pohľadávok proti podstate ide o pohľadávky, ktoré vznikli po vyhlásení konkurzu, nie je potrebné ich uplatňovať formálnou prihláškou pohľadávky, uspokojujú sa v čase ich splatnosti počas konkurzu a v zásade v celom rozsahu. V tomto prípade petit žalobného návrhu znel na plnenie, t. j. zaplatenie dlžnej sumy, pohľadávky proti podstate, ktorá vznikla po vyhlásení konkurzu, výrok rozsudku krajského súdu sp. zn. 1 Cbi 1/2015 z 22. mája 2018 znel na plnenie, t. j. povinnosť žalovaného zaplatiť žalobcovi konkrétnu sumu s úrokom z omeškania do troch dní od právoplatnosti a nahradiť trovy konania. Nepochybne tento súdny spor je sporom súvisiacim s konkurzom, ale nie je sporom o určenie, a preto nie je možné na prípad sťažovateľa vzťahovať judikatúru všeobecných súdov a ústavného súdu, na ktoré odkazuje sťažovateľ v svojej ústavnej sťažnosti.

23. Z obsahu namietaného uznesenia zároveň vyplýva, že aj súdny poplatok bol žalobcovi vyrubený podľa hodnoty žalovanej peňažnej pohľadávky, keďže žaloba a jej petit znela na splnenie peňažnej povinnosti.

V zmysle ustálenej súdnej praxe, ako aj rozhodovacej činnosti ústavného súdu sa základ pre výpočet trov právneho zastúpenia určuje na základe rovnakých kritérií ako základ pre výpočet súdneho poplatku vyrubovaného vo veci. Tento postup reflektuje jednotu základu pre všetky druhy trov konania, ktorých výška sa odvíja od hodnoty sporu (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 2 M Cdo 18/2008 z 30. novembra 2009).

24. Vzhľadom na uvedené nemožno považovať odôvodnenie namietaného uznesenia krajského súdu za svojvoľné alebo arbitrárne. Odôvodnenie namietaného uznesenia je zreteľné a dostatočné, krajský súd ozrejmil dôvod aplikácie príslušnej právnej normy ustanovenia § 10 ods. 2 vyhlášky a s námietkou sťažovateľa uvedenej v sťažnosti sa vysporiadal. Ústavný súd ho považuje za ústavne udržateľné, ktoré nejaví známky svojvôle.

25. Ústavný súd preto dospel k záveru, že namietané uznesenie nebolo spôsobilé porušiť základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia, a ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

26. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. mája 2019